gemeente Houten

Herijkte Cultuurvisie

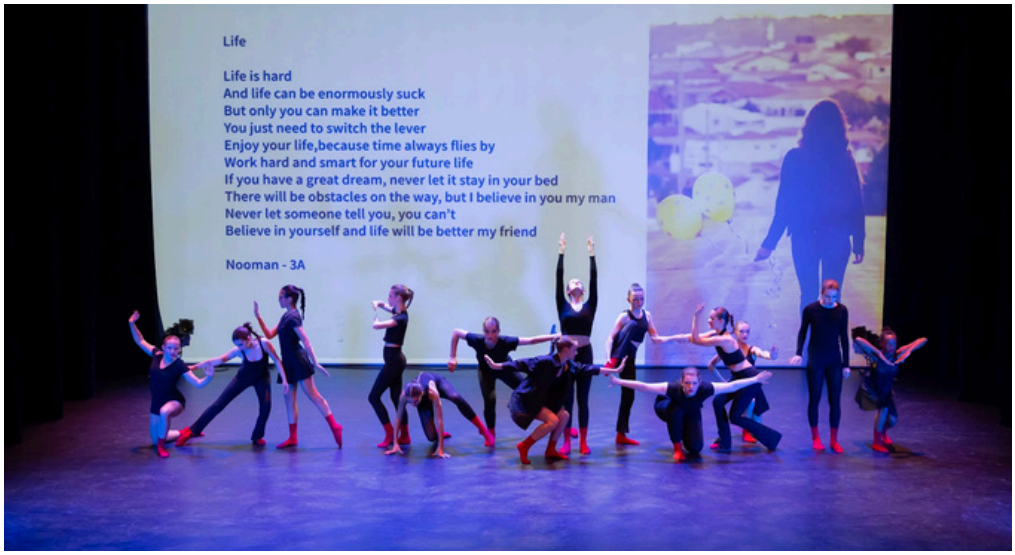
2025-2028

Cultuur moet je doen!

Inhoud

Voorwoord **3**

Leeswijzer **5**

Het belang van kunst en cultuur **6**

De waarde van kunst en cultuur 6

Landelijk cultuurbeleid 9

Provinciaal cultuurbeleid 11

Lokaal beleid 12

De Houtense cultuursector 12

De Houtense cultuurbeoefenaar 15

Thema's en speerpunten **16**

Totstandkoming van de herijkte thema's 16

Uitwerking thema's en speerpunten 16

Thema A: Actieve cultuurdeelname stimuleren 17

Thema B: Het Houtens Model toepassen 19

Thema C: Culturele infrastructuur borgen & inbedden 21

Overzicht Thema's en speerpunten 2025-2028 27

Uitwerking speerpunten 28

Bronnen **29**

Bijlagen **30**

Voorwoord

Voor u ligt de herijkte visie op Cultuur 2025-2028 van de Gemeente Houten.

Deze visie gaat niet zo lang mee, slechts 2 jaar is de verwachting. Want de komende structuurwijzigingen vanuit het Rijk vragen direct aanpassingen op gemeenteniveau. Maar ons fundament is klaar. Met inbreng van velen.

En dat cultuur ieders identiteit versterkt, weten we in Houten al heel lang. Wat maakt dat inwoners graag ergens wonen? De verbinding. Inwoners leren elkaar kennen, er ontstaan vriendschappen en misschien nog belangrijker: begrip voor elkaar. Dan hebben we het dus over sociale cohesie, over het cement van de samenleving. En u weet: zonder cement is een gebouw niet stevig. Dan stort het in elkaar. Het gaat hier om het fundament van onze Houtense samenleving met al haar inwoners en culturele verschillen waarmee we in Houten het verschil maken.
Dat dit een herijkte visie is heeft daarmee te maken. En niet alleen daarmee. Ook met de stevigheid waarmee in 2016 de toenmalige visie door alle betrokkenen bij kunst en cultuur in Houten is ontwikkeld. De integrale aanpak in alle creatieve disciplines die cultuur eigen is, bleek in Houten al vertrouwd en toegepast. Immers sedert 2021 mag Houten zich de ‘Most Age Friendliest Cultural City’ noemen. Deze prijs was verbonden aan het project Gouden Dans voor senioren. En de samenwerking met Welzijn en sport ontwikkelde zich door in de gedachte van een sociale basisinfrastructuur.

Het Cultuurpunt Houten heeft daar een belangrijke rol in. Het doel van het Cultuurpunt Houten is dat kunst en cultuur voor iedereen toegankelijk moeten zijn. En iedereen in Houten hier op een laagdrempelige manier aan mee kan doen. Kunst en cultuur draagt bij aan de gezondheid en leefbaarheid. De vitale samenleving is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners, verenigingen, maatschappelijke organisaties en de gemeente.

In Houten neemt cultuur daarbij het voortouw. “Cultuur moet je doen!” is daarom de titel van deze visie. Voordoen, nadoen, samendoen, maar ook: NIET doen en kijken en luisteren, je verwonderen en bewonderen. Er wordt een beroep gedaan op alle zintuigen. Er wordt een beroep gedaan op ons allemaal.
Kortom: cultuur brengt ons dichter bij elkaar!

Ria Frowijn, wethouder Cultuur

Leeswijzer

Deze herijkte beleidsvisie is de uitwerking van de ambities van de gemeente Houten op het gebied van kunst en cultuur voor de periode 2025–2028 en is naadloos gehecht aan de uitgangspunten van de Sociale Koers 2025-2028.

Deze ambities zijn geformuleerd in samenspraak met de Houtense Cultuurtafel, raadpleging van Houtense inwoners bij het Cultuurfeest 2024, het participatietraject voor de financiële bezuinigingen de Ronde van Houten en ambtelijke medewerkers van het team Samenleving. Daarnaast zijn de ambities ingegeven vanuit de landelijke ontwikkelingen op het gebied van kunst en cultuur. Voor u ligt een integrale aanpak met integraal draagvlak. De beleidsvisie is gestoeld op een drietal thema's, deze thema's zijn doorvertaald in acht speerpunten.

Het belang van kunst en cultuur

De waarde van kunst en cultuur

Kunst en cultuur zorgen voor ontspanning en ontroering, voor verdieping en inspiratie, voor kennis en kritisch vermogen, voor zingeving en persoonlijke ontwikkeling. Cultuur kent haar geschiedenis en haar toekomst. Cultuur kan veel betekenen voor uiteenlopende opgaven in het maatschappelijke domein door ontmoeting en dialoog te stimuleren, eenzaamheid te bestrijden en het kan bijdragen aan het versterken van sociale netwerken rondom kwetsbare inwoners. Daarnaast levert cultuur een belangrijke bijdrage aan zowel de fysieke als mentale gezondheid van inwoners; het biedt ontspanning, helpt mensen te verwonderen, reflecteren en verwerken en heeft bovendien een aangetoonde positieve impact op het vergroten van het zelfvertrouwen. Cultuur kent veel verschijningsvormen in bijvoorbeeld muziek, dans, media, drama, theater, beeldende activiteiten en cultureel erfgoed.

Cultuurparticipatie draagt op individueel niveau bij aan het vergroten van de veerkracht en persoonlijke ontwikkeling, het bevorderen van kwaliteit van leven, het ervaren van zingeving en plezier, het krijgen van positieve gevoelens en levenslust. Actief en passief participeren in cultuur levert een positieve bijdrage aan de mentale en fysieke gezondheid en de veerkracht en geeft het leven zin (World Health Organisation 2019[1]). Die positieve uitwerking – ook preventief – gaat niet alleen op voor het persoonlijk welbevinden. Cultuurparticipatie versterkt de sociale samenhang van buurten en wijken en kan bijdragen aan het verkleinen van de gezondheidsverschillen tussen mensen en wijken. Zo is cultuurparticipatie ook maatschappelijk van belang omdat meedoen aan cultuur de veerkracht en kansengelijkheid van inwoners vergroot. Daarnaast benadert cultuur kinderen, jongeren, volwassenen en senioren op een positieve manier: vanuit hun capaciteiten, talenten en aanleg. Kortom: vanuit wat ze wél kunnen. Dat geeft veerkracht en bevordert het welbevinden. Welzijn / Kunst op Recept is bijv. een manier om inwoners met psychosociale klachten te bereiken vanuit de sociale basis, via de huisarts en de welzijnsconsulenten. In plaats van het 'traditionele pilletje' voor te schrijven, verwijst de huisarts deze patiënten door naar de welzijnsmakelaar. Deze probeert uit een breed scala van activiteiten de inwoner te matchen en op deze manier weer mee te laten doen en zingeving te zoeken.

Cultuuronderwijs draagt bij aan het vergroten van de kansengelijkheid. Voor kinderen bijvoorbeeld waarvan de vaardigheden eerder op creatief dan op cognitief vlak liggen, is het een kans om eigenwaarde en groepsaanzien te verwerven. Cultuureducatie draagt bij aan de ontplooiing van kinderen en jongeren en de ontwikkeling van hun 21e-eeuwse vaardigheden. Deze creatieve vaardigheden zijn nodig om als individu te kunnen omgaan met een steeds complexer wordende samenleving. Cultuuronderwijs rust kinderen toe voor het 'zijn' in de wereld en hun toekomstige rol in de samenleving.

> *"Cultuuronderwijs gaat over vorming, over leren kijken met een open blik, en over ontdekken wie je bent en wat jou raakt. Want kunst opent werelden en vergroot verbeelding, vaardigheden die onze kinderen een leven lang zullen verrijken. Juist in deze tijd."*
> ***Hinke Breimer, Kunst Centraal***

[1] Political symposium on the arts and health in the Nordic region: state of the evidence: Copenhagen, Denmark, 22 March 2019 (who.int)

De culturele en creatieve sector creëert directe en indirecte werkgelegenheid. Direct bij culturele organisaties en indirect bij sectoren die ook profiteren van het bezoek aan culturele activiteiten, zoals de horeca en detailhandel. Een cultuurbezoek gaat bijvoorbeeld vaak gepaard met een bezoek aan de lokale horeca en de winkels. Ook vertegenwoordigt de inzet van vrijwilligers in het culturele veld een grote waarde voor het positief en actief in de wereld staan. Daarnaast draagt de cultuursector bij aan een prettig vestigingsklimaat. Dit alles draagt bij aan het imago van de gemeente Houten. Het verhoogt de kwaliteit van leven in de gemeente. Culturele activiteiten versterken de aantrekkelijkheid van een stad en/of een gebied, zoals bijvoorbeeld zichtbaar wordt tijdens de jaarlijkse Cultuurnacht. Evenementen en kunst in de openbare ruimte dragen in sterke mate bij aan de positieve beleving door inwoners en de bezoekers van buiten Houten.

Ook is er een belangrijke rol weggelegd voor de sector in de economie zowel nu als in de nabije toekomst. De productiekant van de economie focust zich steeds minder op de productie van eenvoudige consumentengoederen en fysieke activa, maar juist meer op immateriële activa, zoals kennis en digitale producten. Hierdoor ligt de focus steeds meer op het vermogen om betekenis en een unieke gebruikerservaring te creëren en juist daar is de culturele en creatieve sector sterk in.

Naast een specifieke maatschappelijke en economische waarde heeft cultuur ook een eigen, intrinsieke waarde. Dit is de artistiek inhoudelijke waarde en is datgene wat cultuur uniek en onderscheidend maakt. Kunst en cultuur hebben de potentie om jong en oud te verrassen en te verwonderen, om mensen te inspireren door kunstvormen waarvan ze het bestaan niet wisten en inwoners daardoor intellectueel uit te dagen of emotioneel te raken. Cultuur verrijkt mensen, kan leiden tot nieuwe inzichten en is een belangrijke bouwsteen van de identiteit van inwoners in hun woonomgeving.

Landelijke cultuurbeleid

Naast de gemeente spelen het Rijk en de provincies een rol in de publieke financiering van cultuur en het scheppen van voorwaarden waarin culturele organisaties het beste kunnen functioneren. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het lokale cultuurbeleid en voor de voorzieningen van cultuureducatie en amateurkunst. Bij het maken van keuzes is het van belang om de context van landelijke en provinciale ontwikkelingen te plaatsen en kansen te benutten.

Ontwikkelingen landelijk cultuurbeleid 2025-2028

Het huidige kabinet heeft vanaf 2025 een aantal maatregelen aangekondigd die de sector raken: de verhoging van de btw van 9% naar 21%, de verhoging van de kansspelbelasting, de aanpassing van de giftenaftrek en het verlagen van de gemeente- en overheidssubsidies. De gevolgen van deze stapeling van maatregelen zijn als volgt: tickets worden duurder, makers en docenten hebben minder werk, er ontstaat verlies van werkgelegenheid en er is minder gevarieerd cultureel aanbod. Zowel de maatschappelijke waarden van cultuur als de bestaanszekerheid worden hiermee aangetast. Al met al gaat het om een landelijke bezuiniging van € 200 - 350 miljoen. In hoeverre deze voorstellen ook daadwerkelijk geeffectueerd gaan worden is op moment van publicatie van deze visie nog een politieke discussie. Deze ontwikkelingen zetten druk op andere financieringsbronnen voor cultuur, zoals particuliere fondsen die de tekorten vanuit overheidsmiddelen niet kunnen compenseren. In hoeverre deze voorstellen ook daadwerkelijk geeffectueerd gaan worden is op moment van publicatie van deze visie nog een politieke discussie.

De culturele codes

In Nederland zijn er door de overheid drie culturele codes vastgesteld om te komen tot een toegankelijk, verrassend en bloeiend cultureel aanbod.

- De Governance Code Cultuur geeft richtlijnen voor goed, verantwoord en transparant bestuur van en door culturele organisaties. Bewust omgaan met deze richtlijnen draagt bij aan de versterking van culturele organisaties en zorgt voor een gezonde culturele sector.
- De Fair Practice Code is een gedragscode voor ondernemen en werken in het culturele veld. De code bestaat uit richtlijnen voor een eerlijke economische keten waarin iedereen werkt onder eerlijke omstandigheden en daardoor ook redelijk wordt vergoed.
- De Code Diversiteit & Inclusie ziet toe op een cultureel veld dat de brede diversiteit in de samenleving representeert. Hierbij is aandacht voor zowel programmering, personeel en publiek.

In de gemeente Houten vinden wij het belangrijk dat iedere inwoner de kans krijgt om cultuur te beleven en zelf te beoefenen. De gemeente onderschrijft de codes en neemt de overeengekomen uitgangspunten mee in haar beleid.

Nieuw landelijk cultuurbestel vanaf 2029

De Raad voor Cultuur beoogt met het rapport 'Toegang tot Cultuur; op weg naar een nieuw bestel in 2029'[2] om de overheidsfinanciering zo veel mogelijk te laten bijdragen aan een rijk cultureel leven voor iedereen in Nederland. In het rapport zijn een aantal voorstellen tot verandering opgenomen die invloed gaan hebben op hoe het Nederlandse cultuurbestel georganiseerd is. Het gaat onder andere om de mogelijke invoering van een Kaderwet Cultuur en evenwichtigere verdeling van de overheidsfinanciering over alle regio's. Dit kan ook van invloed zijn hoe het cultuurbeleid in Houten wordt vormgegeven.

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) zet met de 'Propositie Samen cultuur borgen'[3] koers naar het nieuwe cultuurbestel. Het uitgangspunt van deze propositie is om cultuur voor alle inwoners toegankelijk, bereikbaar en aantrekkelijk te houden. Er is behoefte aan een bestel dat inspeelt op het brede cultuurbegrip en recht doet aan de diversiteit van organisatie en uitingsvormen. Concreet stelt de VNG voor om meer gezamenlijke verantwoordelijkheid tussen overheidslagen voor de totale cultuurborging op zich te nemen, zeker als het gaat om de laagdrempelige cultuurbeoefening. De waarde van cultuur moet worden verbonden met een goede lokale basis voor laagdrempelige cultuurbeoefening, met serieuze waardering voor cultuurprofessionals en een meer evenwichtige landelijke spreiding. Landelijk is er veel in beweging. In hoeverre het nieuwe cultuurbestel vanaf 2029 in werking zal treden, is op het moment van publicatie van deze cultuurvisie nog onzeker. De huidige herijkte cultuurvisie loopt tot en met 2028. Vanaf 2029 kan dan rekening worden gehouden met het nieuwe landelijk cultuurbestel.

[2] Toegang tot cultuur | Raad voor Cultuur
[3] Propositie Samen cultuur borgen | VNG

Provinciaal cultuurbeleid

In het Cultuur- en Erfgoedprogramma 2025-2028 'Verbindende cultuur en inspirerend erfgoed: toekomstbestendig en voor iedereen'[4] van de provincie Utrecht staan de volgende drie ambities met betrekking tot cultuur :

- In elke gemeente is een robuuste bibliotheekvoorziening en de Utrechtse bibliotheken werken beter samen waardoor zij meer inwoners bereiken.
- Samen met gemeenten en partners is de culturele infrastructuur sterker door een pluriformer en hoogwaardig aanbod dat een diverser publiek aanspreekt en trekt.
- Meer kinderen en volwassenen beoefenen en ervaren cultuur, zowel door cultuureducatie op school als cultuurparticipatie in de vrije tijd.

De provincie zet erop in dat iedereen kennis kan maken met cultuur, mee kan doen aan culturele activiteiten en zijn of haar talenten kan ontwikkelen en wil een vitale en toegankelijke Utrechtse cultuursector in stand houden en versterken.

De provincie stimuleert regionale samenwerking via de Cultuurregio Utrecht (CRU). De Cultuurregio Utrecht is een gelijkwaardig samenwerkingsverband tussen alle gemeenten in de provincie Utrecht en de provincie, ook de gemeente Houten is hierbij betrokken. Binnen de Cultuurregio Utrecht wordt cultuur- en erfgoedbeleid afgestemd. Begin 2025 heeft de provincie het gezamenlijke regioprofiel 'Eeuwig Jong'[5] geactualiseerd. De vier thema's waar aan gewerkt zal worden zijn:

- Toegang tot cultuur
- Culturele voorzieningenniveau groeit mee
- Makers klimaat
- Erfgoed als inspiratiebron.

De ambities van de provincie bieden ook kansen voor cultuurmakers in Houten en zorgen voor een versterking van de culturele sector.

---

[4] Cultuur- en erfgoedprogramma 2025-2028 | provincie Utrecht (provincie-utrecht.nl)
[5] Eeuwig Jong naar een cultureel regioprofiel voor de stedelijke regio Utrecht (provincie-utrecht.nl)

Lokaal beleid

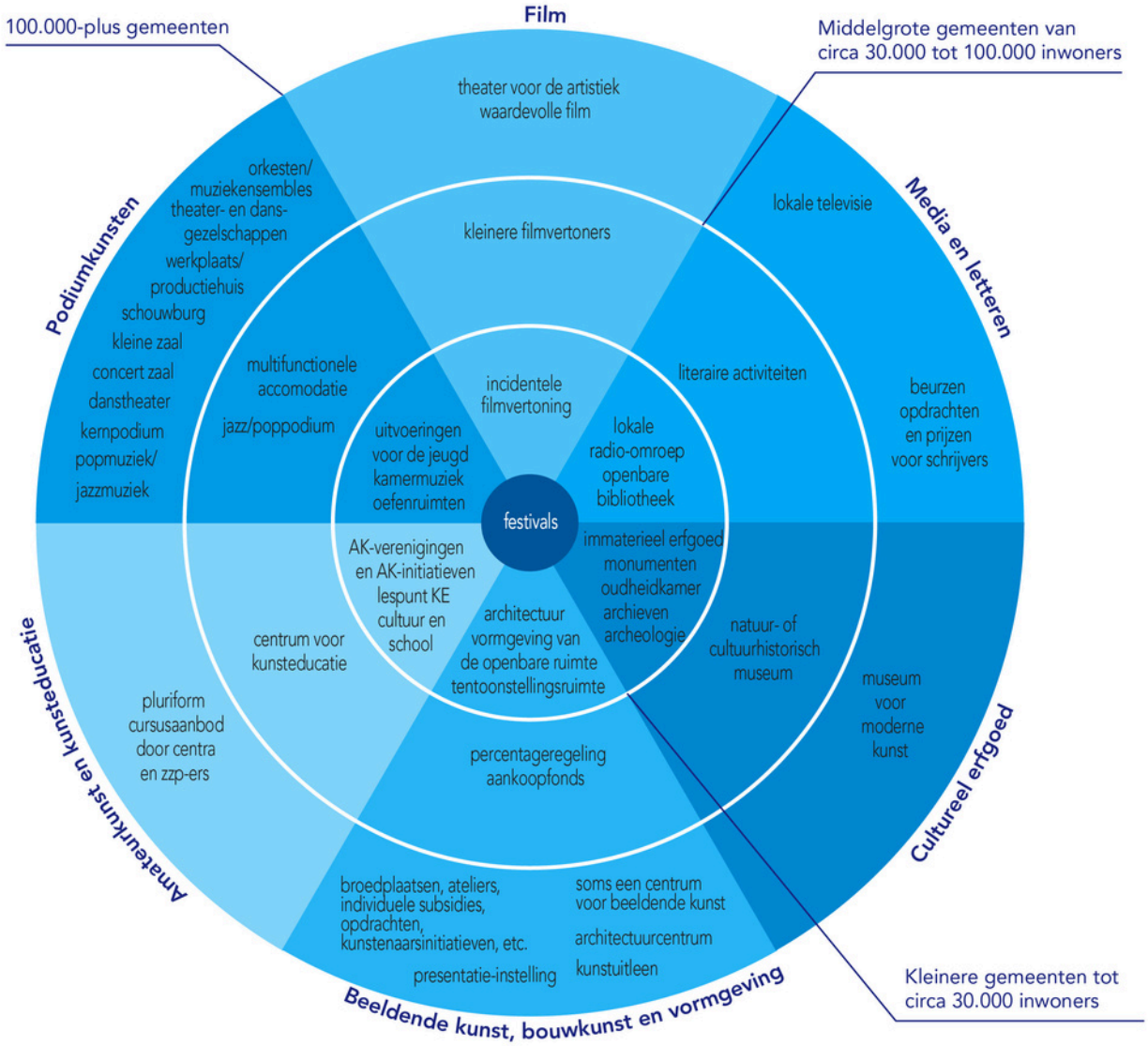
Sociale Koers 2025-2029

De sociale koers 2025-2029 heeft als strategisch doel om gezamenlijk een krachtige en zorgzame Houtense samenleving te vormen waar het leven zo aangenaam mogelijk is. Dit gebeurt door middel van het werken aan een sterke sociale basis, passende ondersteuning in te zetten waar deze echt nodig is en waar iedereen deelneemt op eigen niveau.

De Houtense cultuursector

De VNG heeft een ringenmodel ontwikkeld om gemeenten houvast te kunnen geven bij het formuleren van cultuurbeleid en na te denken welk cultureel voorzieningenniveau passend is.

Ringenmodel VNG

Dit ringenmodel deelt culturele voorzieningen en het bijbehorend cultuurbeleid op in drie ringen:
A. Kernachtig gemeentelijk cultuurbeleid (bij gemeenten met minder dan 30.000 inwoners);
B. Uitgebreid cultuurbeleid (bij gemeenten met een inwonersaantal tussen de 30.000 en 100.000 inwoners);
C. Alomvattend kunst- en cultuurbeleid (bij gemeente met meer dan100.000 inwoners).

Door middel van het Ringenmodel kan een gemeente op basis van het inwoneraantal inschatten over welke culturele infrastructuur zij zou moeten beschikken als basisvoorzieningen. Hoe groter de gemeente, hoe meer of groter de voorzieningen en hoe uitgebreider het beleid en bijbehorend budget dat ook afhankelijk is van het ambitieniveau. Daarnaast is het van belang om te kijken naar het voorzieningenniveau van naburige gemeenten.

Houten is een gemeente met vier kernen. In totaal heeft Houten een inwonersaantal van ruim 50.800 inwoners waarvan ruim 3400 in Schalkwijk, 't Goy en Tull en 't Waal. De verwachting is dat Houten in de komende jaren nog zal groeien vanwege het bouwen van circa 4750 nieuwe woningen. Volgens het Ringenmodel is het aanbod in de middelste cirkel passend bij een gemeente van 30.000-100.000 inwoners of meer. Voor Houten geldt dat de meeste voorzieningen van de binnenste en middelste cirkel voorhanden zijn of dat er op dit moment onderzoek naar gedaan wordt, zoals bijvoorbeeld naar een museum en het stimuleren van meer literaire activiteiten. De percentageregeling aankoopfonds bestaat niet meer en er is ook geen breed centrum voor kunsteducatie. Wel zijn er voor alle kunstdisciplines mogelijkheden om lessen te volgen bij o.a. particuliere aanbieders zoals de veel verschillende dansscholen. Daarnaast zijn een aantal van de voorzieningen van een alomvattend kunst- en cultuurbeleid ook aanwezig, zoals een arthouse filmaanbod en regionale/lokale omroep/televisie.

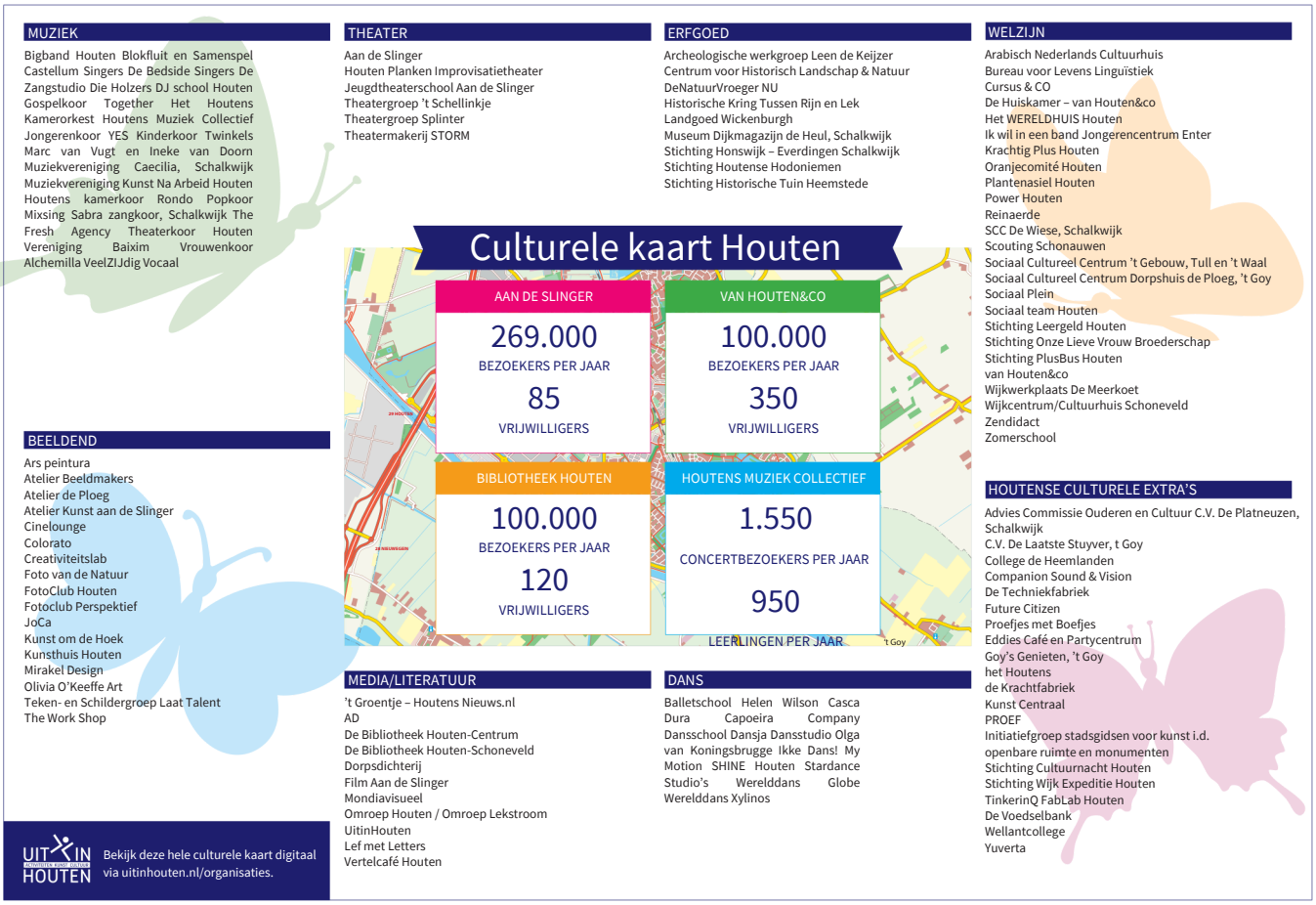
De culturele infrastructuur van Houten bestaat uit de voorzieningen voor verschillende culturele disciplines en genres[6] en is het geheel van culturele organisaties dat met elkaar samenwerkt. Ook speelt de cultuurmakelaar een belangrijke rol in het verbinden en het stimuleren van initiatieven. Het Houtense culturele veld is divers en wordt ondersteund door een basisinfrastructuur bestaande uit een aantal professionele instellingen, zoals Aan de Slinger, Bibliotheek Lek & IJssel, het Houtens Muziekcollectief en de provinciale organisatie voor kunst- en erfgoededucatie Kunst Centraal.

Deze ontvangen structureel subsidie van de gemeente. Om nieuwe activiteiten te ontwikkelen of succesvolle initiatieven door te ontwikkelen wordt door hen regelmatig aanspraak gedaan op middelen vanuit landelijke fondsen. Dat betekent dat ruim 2/3 van het budget van projectactiviteiten via incidentele externe middelen gedekt wordt. Zo zijn bijvoorbeeld de vervolgactiviteiten in het kader van Age Friendly Cultural City (2021) voor een groot deel gefinancierd vanuit landelijke subsidiefonden. Het overgrote deel van de in Houten gevestigde culturele organisaties ontvangt geen structurele subsidie van de gemeente. Het gaat hierbij om culturele ondernemers, verenigingen, stichtingen en eenmanszaken die op eigen benen staan en bijdragen aan de veelzijdigheid van het aanbod voor cultuurbeoefening en -beleving. Het Houtense culturele veld wordt door vrijwilligers vormgegeven en gedragen. Voor projecten kan bij de fondsen van de gemeente een financiële bijdrage aangevraagd worden. Dit is altijd maar een deel van de financiering van het project, culturele organisaties worden per definitie geacht zelf financieringsbronnen te realiseren. Het cultureel ondernemerschap is een vast onderdeel van de Houtense culturele infrastructuur. Veel organisaties slagen erin om aanvullende middelen via contributies, sponsoring, crowdfunding, entreegelden en landelijke en provinciale fondsen te verwerven. Landelijke bezuinigingen zorgen hier echter ook voor steeds meer schaarste en daardoor nog grotere concurrentie met andere aanvragers.

Het culturele en erfgoed veld heeft zich informeel georganiseerd in de Houtense Cultuurtafel en de lijntjes zijn kort in Houten. Iedereen kan aanschuiven bij de Houtense Cultuurtafel - een overleg waarbij betrokkenen hetzelfde doel voor ogen hebben en samenwerking zoeken om hun visie te realiseren. Aan tafel komt de verbinding tot stand, worden plannen ontvouwd en gesmeed. Naast het culturele veld schuift standaard ook vertegenwoordiging van o.a. onderwijs en welzijn aan. Zelfs sport in voorkomende situaties.

In het overzicht op de volgende pagina is te zien welke culturele en erfgoed organisaties er in Houten zijn anno begin 2025.

[6] bijlage 1 Culturele Kaart Gemeente Houten 2024| cultuurkaart-houten.pdf (aandeslinger.nl)

Meer dan 100 organisaties met ongeveer 600 vrijwilligers en geschat zo'n 500.000 actieve deelnemers en bezoekers. Hierbij zijn de talloze incidentele evenementen en projecten niet opgeteld.

De Houtense cultuurbeoefenaar

Houten heeft inwoners van meer dan 100 verschillende nationaliteiten en culturen, dat is dan ook het vertrekpunt van deze visie. Een derde van de inwoners van Houten (34%) maakt tenminste één keer per maand culturele uitstapjes, het gaat bijvoorbeeld om het bezoeken van een toneel- of dansvoorstelling, film, concert of museum volgens de Monitor Sociale Kracht (2024)[7]. Circa één op de zeven inwoners doet tenminste één keer per maand mee aan kunstzinnige activiteiten in georganiseerd verband. Zij zijn lid van een vereniging of treffen elkaar in een informeel verband. Vanuit een gemeenschappelijk enthousiasme werken zij samen en regelen als vrijwilliger de optredens, verzorgen de PR en maken werk van fondsenwerving. 8 % van de jongeren is lid van een culturele vereniging in de gemeente Houten, waarvan de helft lid is van een muziekvereniging[8] en 3% is lid van een vereniging buiten Houten. Het verenigingsleven is divers en veelomvattend, maar ook in Houten hebben verenigingen, net zoals in de rest van het land, te maken met de terugloop van leden en het vinden van voldoende vrijwilligers.

[7] Monitor Sociale Kracht Houten 2024, Cultuurparticipatie
[8] Jongerenpeiling 2020

Thema's en speerpunten

Totstandkoming van de herijkte thema's

Tijdens het jaarlijkse cultuurfeest[9] met als thema ‘Start van de herijkte cultuurvisie’ op 3 april 2024 zijn de eerste bouwstenen opgehaald van thema’s die spelen en van belang zijn voor het Houtense cultuur- en erfgoedveld. Ruim 200 inwoners, vertegenwoordigers van het verenigingsleven en professionals waren aanwezig en konden tijdens verschillende workshops hun input geven. Daarnaast zijn analyses van cijfers (zoals over cultuurbeoefening), analyses van landelijke en regionale ontwikkelingen en kansen, en een evaluatie van de speerpunten en thema’s van de Cultuurvisie 2017-2025 ingezet om tot een herijking van de thema’s te komen. De conceptthema’s zijn afgestemd met de Houtense Cultuurtafel en aangescherpt voordat deze ambtelijk verder werden uitgewerkt. De herijkte thema’s en speerpunten zijn voorgelegd in een bijpraatsessie aan de gemeenteraad, Jongerenraad Jong Houten, het onderwijs via de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) en aan de Houtense Cultuurtafel. De opgehaalde input is verwerkt in de definitieve versie en hieruit zijn de volgende drie thema’s voortgekomen:

A. Actieve Cultuurdeelname stimuleren

Actieve Cultuurdeelname draagt bij aan persoonlijke ontwikkeling, het bevorderen van kwaliteit van leven en het ervaren van zingeving en plezier. Meedoen aan cultuur versterkt de sociale samenhang en vergroot gelijke kansen van inwoners.

B. Het Houtens Model toepassen

Uiteenlopende organisaties werken samen om passend aanbod voor maatschappelijke opgaves te realiseren.

C. Culturele infrastructuur borgen & inbedden

Goede lokale cultuurvoorzieningen voor iedereen.

Uitwerking thema's en speerpunten

In het volgende hoofdstuk volgt een nadere uitwerking van de thema’s en de daarbij gekozen speerpunten.

[9] verslag-van-het-cultuurfeest-2024-de-start-van-de-.pdf (aandeslinger.nl)

Thema A: Actieve cultuurdeelname stimuleren

Ambitie/Doel: Iedere inwoner van de gemeente Houten kan dichtbij huis zijn creatieve vermogen ontwikkelen en genieten van lokaal cultureel aanbod. Er is aandacht voor divers en laagdrempelig aanbod om nieuwe doelgroepen te bereiken. Zo verlaagt men de drempels voor deelnemers en publiek. Het gaat hier om alle levensfases en alle sociale klassen.

Actieve cultuurdeelname – meedoen aan kunst en cultuur – is een belangrijk thema in Houten. Houten kent een breed en veelzijdig aanbod voor inwoners die cultureel actief willen zijn. Denk aan de verschillende amateurverenigingen en initiatieven op het gebied van de podiumkunsten en beeldende kunst, de Senioren Zomerschool, dichtkunst, etc. Cultuurdeelname draagt bij aan een gezond leven voor iedereen. Inwoners krijgen de kans hun talenten te ontdekken en te ontplooien. Door actief te zijn bij een orkest, dansgroep, fotografiecursus of community art project in de wijk kunnen mensen zich uiten en ontwikkelen; ze ontmoeten elkaar. Cultuurdeelname komt niet alleen de gezondheid van mensen ten goede, maar ook de sociale cohesie in de buurt en in de stad. Met elkaar vormen de beoefenaars, vrijwilligers en kunst professionals een sociaal-culturele gemeenschap. Gemeenschapszin en sociale cohesie worden als het ware vanzelf bevorderd, op buurt-, wijk- en dorpsniveau. Cultuurdeelname is ook een eerste stap naar weer actief deelnemen aan de maatschappij en kan op een laagdrempelige manier mensen activeren en draagt bij aan verbinding.

"Ik kijk elke keer weer uit naar de opdracht van Kunst door de Brievenbus. Zo komt 'de wereld' toch weer even bij mij op bezoek."
Deelnemer Kunst door de Brievenbus

Speerpunten

De komende jaren zal specifiek worden ingezet op de volgende speerpunten:

Actieve Cultuurdeelname en Ouderen

Op basis van de demografische ontwikkelingen is te zien dat Houten te maken krijgt met een dubbele vergrijzing. Juist in het kader van positieve gezondheid en zelfstandigheid levert kunst en cultuur een belangrijke bijdrage aan vitaal ouder worden. Cultuur versterkt de samenleving en de saamhorigheid tussen inwoners. Samen cultuur beleven en beoefenen, geeft het gevoel 'ergens bij te horen'. In Houten gebeurt al veel op het gebied van ouderenparticipatie en cultuur, mede in gang gezet door o.a. de landelijke toekenning van de prijs voor beste Age Friendly Cultural City (2021).

Veel van deze initiatieven zijn incidenteel gefinancierd door landelijke fondsen en kennen geen structurele financiële inbedding. Aan de Slinger initieert veel van deze initiatieven met ruime steun vanuit landelijke fondsen. Het is van belang om de opgedane kennis en ervaring goed in te bedden en aandacht voor deze doelgroep te blijven stimuleren en hierbij ook te kijken naar de financieringsvorm hiervan, o.a. bijvoorbeeld door structurele financiering voor de cultuurmakelaar specifiek voor ouderen.

Actieve Cultuurdeelname en Jongeren & Talentontwikkeling

Cultuur dient als inspiratie of ontspanning. Kunst en cultuur zijn belangrijk voor de identiteitsontwikkeling van jongeren. Wie herinnert zich niet de muziek die je luisterde als puber of de gedichten die je schreef? Door de digitalisering hebben jongeren nu te maken met veel prikkels, supersnelle veranderingen en veel onzekerheid. Ook daarbij kunnen kunst en cultuur jongeren tot steun zijn doordat er een positiever zelfbeeld ontstaat, sociale vaardigheden verbeterd worden, doorzettingsvermogen en concentratievermogen gesterkt worden. Uit onderzoek[10] blijkt dat cultuur een positief effect heeft op de mentale gezondheid van jongeren. Kunst en cultuur dragen bij aan het nemen van eigen verantwoordelijkheid, doorzettingsvermogen, concentratievermogen en een sterker sociaal netwerk. Laagdrempelige toegang tot culturele voorzieningen voor jongeren en meer bekendheid voor het aanbod zijn hierbij van belang. Stichting Shine, Aan de Slinger en van Houten & Co bundelen de komende jaren hun krachten om een gevarieerd aanbod voor jongeren en jeugd te realiseren. Hierbij is ook aandacht voor de urban art vormen. Hiervoor zijn landelijke subsidiemiddelen aangevraagd en toegekend. Daarnaast kan actieve deelname ook een eerste stap zijn naar het ontdekken en verder ontwikkelen van talent. Zo vervullen de lokale muziek-en dansscholen een waardevolle rol in de weg bereiden voor toekomstige professionals en zijn deze organisaties relevante bouwstenen in de keten van talentontwikkeling.

Actieve Cultuurdeelname en nieuwe doelgroepen

Iedere inwoner zou toegang moeten hebben tot het zelf kunnen beoefenen van cultuur. Voor basisschoolleerlingen is er de Jeugdpas Sport & Cultuur, voor jongeren de Stichting Leergeld (in samenwerking met Jeugdfonds Sport & Cultuur) en voor volwassenen de U-pas om allemaal mee te kunnen doen als de financiële middelen niet toereikend zijn. Cultuurbeleving en cultuurbeoefening is voor alle inwoners van grote waarde, maar de kracht van cultuur is zeker voor kwetsbare inwoners van extra groot belang.

---

[10] Kennisdossier Cultuur en jongeren - LKCA

Welke (financiële, sociale, fysieke) drempels zijn er nog en moeten worden weggenomen? Welke doelgroepen worden nog niet bereikt en waar liggen kansen? Het is van belang om cultuurdeelname aan te jagen en blijvend te stimuleren om (nieuwe) doelgroepen te laten participeren, zoals kwetsbare inwoners (bijv. psychisch kwetsbare) en inwoners waarbij de eenzaamheid op de loer ligt. Ook is het van belang om aanbod te hebben dat past bij inwoners met een cultureel diverse achtergrond. Voor initiatieven voor bijv. LHBT+ heeft Aan de Slinger financiering vanuit het landelijke fondsen toegekend gekregen. Samenwerking met andere domeinen zoals sport, zorg en welzijn is hierbij van belang. Op deze manier kan cultuur bijdragen aan preventie en zingeving.

Thema B: Het Houtens Model toepassen

Ambitie/ Doel: Het Houtens model toepassen en gezamenlijk werken aan maatschappelijke opgaven door middel van projecten en initiatieven.

Het Houtens model is organisch ontstaan en een waardevolle manier van samenwerking waarin organisaties uit verschillende sectoren elkaar vinden en gezamenlijk werken aan maatschappelijke opgaven door middel van projecten en initiatieven. ‘Het Houtens Model’[11] beschrijft de typisch Houtense manier van werken. Heel uiteenlopende organisaties werken samen om van Houten om van meerwaarde van Houten te zijn, iets moois van Houten te maken en dit moois voort Houten te behouden : kunst en cultuur, erfgoed, welzijn, zorg, onderwijs, ondernemers, winkeliers, sport en de geme overheid. Die brede samenwerking is in jaren ontwikkeld, op basis van een sterke visie op de rol van deze organisaties in de samenleving. Het Houtens Model heeft zijn vorm gevonden in de Houtense Cultuurtafel. Bundeling van krachten garandeert een passend aanbod dat aansluit bij wat in Houten leeft en waar behoefte aan is, zonder schotten tussen maatschappelijk en commercieel, professioneel en amateur, scheppend en uitvoerend, de linker- en de rechterhelft van het centrum… of het centrum en de wijken en de kernen. De bloeiende, spontane en informele maar slimme samenwerking is bijzonder waardevol en kan worden ingezet om gezamenlijk aan maatschappelijke opgaven te werken.

[11] Bijlage 2 Het Verschil: Het Houtens Model en de Houtense Cultuurtafel of het-verschil-het-houtense-model-en-de-houtense-cul.pdf (aandeslinger.nl)

Speerpunten
De komende jaren zal specifiek worden ingezet op de volgende speerpunten:

Cultuur en een brede sociale basis
Cultuur kan veel betekenen voor uiteenlopende opgaven in het maatschappelijke domein door ontmoeting en dialoog te stimuleren, eenzaamheid te bestrijden en bij te dragen aan het versterken van sociale netwerken rondom de inwoners. Een sterke sociale basis is nodig, cultuur is hier onderdeel van en moet zich ook hierin goed positioneren. Cultuur is van belang voor een krachtige samenleving met aandacht voor elkaar. En kan een belangrijke bijdrage leveren aan de opgave om het sociale netwerk van inwoners centraal te laten zijn. In de Sociale Koers wordt ingezet op het versterken van het preventieve veld. Ook daarin komt de maatschappelijke waarde van cultuur tot uiting. Door verdere samenwerking tussen cultuur en welzijn/ zorg te stimuleren kunnen waardevolle ontmoetingen gerealiseerd worden en dwarsverbanden gelegd worden, die bijdragen aan het welzijn van de inwoners van Houten. Hierbij valt te denken aan het terugdringen van eenzaamheid onder ouderen door het stimuleren van culturele ontmoeting, het ontlasten van mantelzorgers door samen culturele activiteiten te ondernemen of door speciaal aanbod voor inwoners met dementie.

> *"Cultuur activeert en daagt uit tot denken en meedoen. Het draagt zo bij aan positieve gezondheid en sociale verbinding."*
> ***Ria Frowijn, wethouder***

Cultuur en onderwijs
Via de scholen kunnen alle kinderen en jongeren in Houten op een laagdrempelige manier kennis maken met kunst, cultuur en erfgoed. Kinderen maken in hun schoolloopbaan kennis met alle disciplines en ontwikkelen nieuwe attituden, kennis en vaardigheden. Dit draagt bij aan kansengelijkheid en aan het leren en stimuleren van talent. Dit wordt zowel door het culturele veld als ook door het primair en voortgezet onderwijs in Houten onderschreven en de samenwerking is vastgelegd in het Convenant Cultuuronderwijs 2024-2028. In de onderwijsvisie 'Samenkracht Onderwijs en Zorg'[12] wordt tevens het belang van integrale samenwerking binnen het Sociaal Domein benadrukt.

[12] Samenkracht Onderwijs en Zorg

Cultuur en Erfgoed
Cultuur en Erfgoed zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De Erfgoedvisie Gemeente Houten 2022[13] geeft richting aan de manier waarop de gemeente Houten omgaat met haar cultureel erfgoed. Tevens is opgenomen hoe de bouwstenen van het erfgoed in de gemeente versterkt worden en hoe de gemeente bijdraagt aan het behoud, bescherming, beheer en beleving van het erfgoed in de gemeente Houten. Door nog meer verbinding te leggen met kunst en cultuur wordt de zichtbaarheid van het cultuurhistorische erfgoed in Houten nog beter voor het voetlicht gebracht, zoals bijvoorbeeld bij de het evenement de Wijkexpeditie op het eiland van Schalkwijk. Ook binnen het cultuuronderwijs is erfgoed geïntegreerd mede door de inzet van de programma's van Kunst Centraal. Cultuur en Erfgoed dragen bij aan een aantrekkelijke leefomgeving en prettig vestigingsklimaat.

Thema C: Culturele infrastructuur borgen & inbedden

Ambitie/ Doel: De basis moet op orde zijn om de kracht van cultuur optimaal te kunnen benutten. Hiervoor is een toekomstbestendig en sterk cultureel veld nodig. Cultureel aanbod draagt bij aan de aantrekkelijkheid van de gemeente voor nieuwe en bestaande inwoners.

De culturele infrastructuur van Houten bestaat uit de voorzieningen voor verschillende culturele disciplines en genres en is het geheel van culturele organisaties dat met elkaar samenwerkt. Dit is de basis voor al het aanbod op cultureel en cultureel erfgoed gebied. Die basis is het fundament voor alle initiatieven die ook van betekenis zijn voor het welzijn van de inwoners. Om dit ook in de toekomst te kunnen borgen is het van belang om aandacht te hebben voor de bestaande en nieuwe voorzieningen.

Speerpunten
De komende jaren zal specifiek worden ingezet op de volgende speerpunten:

Lokale culturele infrastructuur: basis en aanvullend
Het culturele aanbod moet passend zijn bij de schaal en de ambities van de gemeente Houten. Op basis van het VNG Ringenmodel is te zien dat er al veel voorzieningen zijn die passend zijn bij de grootte van Houten. Het is van belang om deze infrastructuur te behouden en indien nodig uit te breiden.

Lokale omroep

Al jaren is de gemeente verantwoordelijk voor de (financiële) ondersteuning van de lokale omroep. Iedere gemeente heeft de plicht om inwoners een Lokaal Toereikend Media Aanbod te bieden en ontvangt hiervoor geld in het gemeentefonds. Voor gemeente Houten is dit belegd bij de Omroep Lekstroom, voorheen Omroep Houten. Het rijk gaat een stelselwijziging lokale omroepen realiseren. Dit houdt in dat vanaf 2026 niet de gemeente, maar het Rijk verantwoordelijk wordt voor de lokale omroep. De financiering van de lokale omroepen wordt naar verwachting vanaf 2027 door het Rijk overgenomen. Het Rijk heeft hiertoe besloten om de positie van de omroepen te versterken. Dit gebeurt onder meer door schaalvergroting: de vorming van streekomroepen. Omroep Houten heeft daarop al geanticipeerd en is opgegaan in Omroep Lekstroom, dat wil zeggen hecht samenwerkend met de gemeenten Nieuwegein, Vijfheerenlanden, Lopik en IJsselstein. Het belang van voldoende aandacht voor de eigen identiteit en behoeften van inwoners uit Houten is hierin meegenomen en wordt gemonitord.

Kunst in de openbare ruimte

Kunst in de openbare ruimte is een vast onderdeel van het gemeentelijke kunst- en cultuurbeleid. In 2022 is de gemeentelijke kunstcollectie opnieuw vastgesteld en zijn nieuwe protocollen en beleidsregels opgesteld. Deze zijn nog steeds actueel en van toepassing. Er wordt jaarlijks regulier onderhoud uitgevoerd. Ontsluiting van de kunst is en blijft een aandachtspunt dat samen met erfgoed zal worden opgepakt.

Lokale culturele basisinfrastructuur

Van de partners binnen de culturele basisinfrastructuur wordt verwacht dat zij actief bijdragen aan de thema's en speerpunten van de Cultuurvisie en hun rol en verantwoordelijkheid daarin nemen. De volgende organisaties horen in Houten tot de lokale basisinfrastructuur en ontvangen structureel middelen vanuit de gemeente.

Bibliotheek Lek & IJssel- de maatschappelijke bibliotheek
Inwoners komen voor uiteenlopende redenen naar Bibliotheek Lek & IJssel. Bezoekers komen er om te lezen, te studeren, een taalcursus te volgen, Nederlands te leren in het Taalhuis, te werken of deel te nemen aan activiteiten. De bibliotheek ondersteunt en faciliteert met de programmalijn Leven Lang Ontwikkelen activiteiten rond een aantal thema's in de vestigingen of in de wijken, dicht bij de inwoners. De programmalijn Jong Geleerd gaat over het versterken van de (digitale) geletterdheid van kinderen van 0-18 jaar. Met de programmalijn Zelfredzaamheid & Participatie helpt de bibliotheek de 3.200 inwoners van Houten die grote moeite met lezen, schrijven en het begrijpen en toepassen van informatie.

Ze zijn veelal ook zwak op het gebied van digitale vaardigheden. Deze inwoners zijn laaggeletterd en daardoor zijn zij niet zelfredzaam. Zo kunnen zij volwaardig participeren in de (digitale) samenleving. Vanuit het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) en vanuit het Taalhuis Houten worden activiteiten aangeboden. De bibliotheek is laagdrempelig; het is een waardevrije plek waar alle inwoners welkom zijn, ongeacht leeftijd, geletterdheid, economische situatie of afkomst. De bibliotheek is een belangrijke partner in het creëren van gelijke kansen voor alle inwoners met een aanzienlijk aantal vrijwilligers die alle activiteiten mogelijk maken.

Aan de Slinger – het huis voor de podiumkunsten
Aan de Slinger is het huis voor de podiumkunsten in Houten: het is een verzamelgebouw met een theaterzaal, een filmzaal, een jeugdtheaterschool en 25 lokalen en kantoren ten behoeve van de kunstvakken van de aangrenzende middelbare school en de meest uiteenlopende educatieve activiteiten (muziekles, dansles, koren en orkesten). Op basis van vraag, actualiteit en inhoudelijke noodzaak presenteert Aan de Slinger alle vormen van podiumkunsten in de Theater- en Kleine Zaal, de foyers, op Landgoed Wickenburgh, in de Wiese/Schalkwijk en op festivals. Aan de Slinger presenteert films in het eigen filmtheater, faciliteert beeldend kunstenaars, biedt actieve participatie door educatieprojecten op de scholen, samen met amateurkunstenaars, en faciliteert actieve participatie in de klaslokalen in Aan de Slinger en projectmatig met de zorginstellingen. Aan de Slinger produceert, initieert en stimuleert actieve kunstbeoefening en brengt aanbieders van eerstelijns aanbod samen. Aan de Slinger is een brede cultureel-maatschappelijke organisatie, gevestigd in een laagdrempelig huis voor de kunsten, waar receptieve en actieve kunstbeleving zo veel mogelijk samengaan. De cultuurmakelaar is in dienst van Aan de Slinger. De vrijwilligers runnen de dagelijkse gang van zaken onder leiding van een bescheiden structurele bezetting van management en techniek.

Het Houtens Muziek Collectief (HMC)- de lokale muziekschool
Het HMC is een collectief van 42 muziekdocenten en biedt muzieklessen voor alle leeftijden en inkomensgroepen. Bij het HMC volgen wekelijks meer dan 900 leerlingen muziekles. De jongste kinderen kunnen al vanaf zes maanden oud beginnen (muziek op schoot) en daarna is er een brede keus voor een lange muzikale carrière. Het HMC biedt meerdere instapcursussen aan en is actief op de basisscholen in Houten. Naast individuele muziekles zijn er ook verschillende homogene ensembles, koren, bands, het orkest Sinfonietta Houten en zijn er kortlopende cursussen voor kinderen en volwassenen.

Ook organiseert het HMC meerdere concerten per jaar op de podia in Houten. De grote wens van het HMC is om in het Nieuwe Huis van Houten een poppodium te realiseren voor alle lichte muziek in Houten. Het HMC draagt bij aan actieve cultuurdeelname en talentontwikkeling door educatie en presentaties.

Kunst Centraal- cultuuronderwijs voor alle kinderen in Houten
Kunst Centraal ondersteunt het basis-, voortgezet en gespecialiseerd onderwijs en maakt zo cultuureducatie voor iedereen van 4 tot 18 jaar in de gemeente Houten mogelijk. Zij ontwikkelen een veelzijdig cultuuraanbod voor leerlingen en adviseren scholen en gemeenten. Daarnaast verbindt Kunst Centraal culturele partners, kunstenaars en scholen en organiseert trainingen en bijeenkomsten voor leerkrachten en docenten. Zo krijgen leerlingen de kans om kennis te maken met professionele kunst. En daarnaast de mogelijkheid hun eigen culturele omgeving te ontdekken. De samenwerking tussen scholen, culturele aanbieders en Kunst Centraal is geborgd in het Convenant Cultuuronderwijs 2025-2028 waaraan de Provincie Utrecht duaal een financiële bijdrage levert.

Stichting Shine- jongerencentrum voor podiumkunsten
Shine is een inclusief jongerencentrum voor podiumkunsten dat sinds 2006 in Houten bestaat. Het is de ultieme combinatie tussen kunst en welzijn. Shine draagt op een krachtige manier bij aan de mentale gezondheid van jongeren en ontmoetingen van jongeren door middel van creatieve projecten en samenwerkingen in Houten. Ook is Shine projectleider van de gemeentelijke Adviesraad Jong Houten. De eigen belevingswereld van jongeren staat bij Shine centraal. Shine verbindt dit aan theater, dans en zang en de eigen verhalen van jongeren. Shine legt verbindingen op allerlei plekken en met diverse organisaties in Houten en geeft jongeren een stem en stimuleert ontmoeting op verschillende manieren.

Muziekverenigingen Caecilia (kern Schalwijk) en Kunst na Arbeid (kern Houten) – muziektraditie en verenigingsbinding
De muziekverenigingen bestaan al meer dan 100 jaar in Houten en Schalkwijk en zijn alom bekend. Zij leveren muzikale ondersteuning bij activiteiten, zoals de intocht van Sinterklaas, Koningsdag, 4 en 5 mei herdenkingen etc. Bij de verschillende orkesten ervaren op meerdere niveaus de leden het plezier van samen muziek maken en muzikaal presteren. Daarnaast dragen zij bij aan de muzikale ontwikkeling van jongeren door het faciliteren muzieklessen en jeugd- en opleidingsorkesten en leveren daarmee een bijdrage aan talentontwikkeling.

Aanvullende culturele infrastructuur
De gemeente Houten kent een divers veld aan verenigingen en organisaties, die voor een levendig cultureel leven zorgen. Dit doen zij door in groepsverband bijvoorbeeld samen te schilderen, samen te zingen, te dansen, te ontwerpen of samen te fotograferen. Hieronder vallen ook culturele ondernemers die binnen de verschillende kunstdisciplines voor lessen op allerlei niveaus zorgen, zoals bijv. de verschillende dansscholen. Deze activiteiten worden bekostigd via deelnemersbijdragen en zijn bedrijfsmatig autonoom. De gemeente levert aan hun structurele bestaan geen financiële bijdrage. Wel dingen zij voor hun projecten en presentaties mee voor subsidiebijdragen vanuit de gemeentelijke fondsen.

Via de fondsen van de gemeente kan een financiële bijdrage gevraagd worden voor het realiseren van culturele initiatieven, die bijdragen aan een brede sociale basis en niet vanuit de reguliere middelen van organisaties gerealiseerd kunnen worden. Extra waardering is er voor initiatieven die nieuwe doelgroepen weten te bereiken. Op deze manier ondersteunt de gemeente initiatieven en stimuleert de realisatie van projecten binnen de doelstellingen van haar beleid. Hierbij wordt ook uitgegaan van en gestimuleerd dat culturele organisaties eigen inkomsten genereren en werken met een heldere aanpak met passende doelstellingen en activiteiten. Cultureel ondernemerschap is dan ook een belangrijk onderdeel van hoe in Houten de financiering van de culturele sector is vormgegeven. Daarnaast vinden regelmatig cultuurcafés en speeddates (tussen cultuurmakelaar, beleidsadviseur cultuur en cultuurmakers) plaats ter kennisbevordering, netwerkvorming en uitwisseling.

Bouwen voor Houten
De komende jaren zijn er verschillende bouwprojecten in Houten om aan de behoefte van meer woningen te kunnen voldoen. Naast nieuwe woningvoorraad is het van belang om ook voldoende passende voorzieningen te realiseren. Uit de voorzieningenplanning 2025-2035 komt naar voren dat naast cultuurgebouwen er ook cultuurvoorzieningen zijn die onderdeel uitmaken van multifunctionele gebouwen. Hierdoor is er geen noodzaak om op dit moment uit te breiden, wel is het van belang om culturele initiatieven te blijven huisvesten in multifunctionele gebouwen en dit ook te stimuleren. Daarnaast wordt aanbevolen om helderheid te creëren m.b.t. atelierruimte voor kunstenaars door bijv. het ontwikkelen van broedplaatsbeleid. In het kader van een goed vestigingsklimaat en een prettige leefomgeving is het van belang om het sociaal domein c.q. cultuur nauw te betrekken bij gebiedsontwikkeling.

In dit kader is het wenselijk om te onderzoeken hoe nieuwe kunstwerken in de openbare ruimte en culturele voorzieningen kunnen worden geïntegreerd in bouwprojecten ook vanuit het oogpunt van de esthetiek.

Het nieuwe Huis van Houten/ Cultuurplein
De wens om in het centrum tegenover Aan de Slinger culturele voorzieningen te realiseren leeft al lang. Een clustering van maatschappelijke functies in het centrum is waardevol en draagt bij aan een aantrekkelijke leefomgeving. Het is een plaats van ontmoeting, inspiratie, traditie, ontspanning en gezelligheid. Juist de mix van detailhandel, ontmoeten, eten, cultuur, historie en sport is cruciaal voor een levendige binnenstad. In 2025 zal de gebiedsvisie voor het centrum worden vastgesteld. Hierin is een maatschappelijk plein met o.a. culturele voorzieningen in opgenomen. Het is van belang om bij de verdere ontwikkeling de Houtense Cultuurtafel goed aan te haken en vanuit cultuur deze ontwikkelingen te blijven inspireren.

Overzicht Thema's en speerpunten 2025-2028

In onderstaande tabel zijn de thema's en speerpunten voor de komende vier jaar samengevat:

Thema's	**Speerpunten**
A. Actieve Cultuurdeelname stimuleren *Actieve Cultuurdeelname draagt bij aan persoonlijke ontwikkeling, het bevorderen van kwaliteit van leven en het ervaren van zingeving en plezier. Meedoen aan cultuur versterkt de sociale samenhang en vergroot gelijke kansen van inwoners.*	1. Actieve cultuurdeelname en ouderen 2. Actieve cultuurdeelname en jongeren & talentontwikkeling 3. Actieve cultuurdeelname en nieuwe doelgroepen
B. Het Houtens Model toepassen *Uiteenlopende organisaties werken samen om passend aanbod voor maatschappelijke opgaves te realiseren.*	4. Cultuur en een brede sociale basis 5. Cultuur en onderwijs 6. Cultuur en Erfgoed
C. Culturele infrastructuur borgen & inbedden *Goede lokale cultuurvoorzieningen voor iedereen.*	7. Lokale culturele infrastructuur: basis en aanvullend 8. Bouwen voor Houten

Uitwerking speerpunten

De concretisering van de speerpunten vindt plaats via de Uitvoeringskalender en zal na vaststelling van de herijkte visie nadere uitwerking krijgen. Bij voorkeur wordt deze geïntegreerd in de Uitvoeringskalender van de Sociale Koers 2026-2028. Deze komt in nauw overleg met de sociale partners tot stand. Hierin worden ook de verdere financiële kaders en indicatoren meegenomen als mede de resultaten van het beleid vastgesteld begin juli in de Perspectiefnota.

Tot slot – in de herijkte visie zijn meerdere voorbeelden van activiteiten van verschillende culturele partners opgenomen. Deze voorbeelden geven de huidige stand van zaken in het culturele veld weer of dienen ter illustratie van geformuleerde ambities. De voorbeelden zijn willekeurig gekozen en het niet noemen van een culturele partner of een cultureel project zegt niets over het belang ervan. Want alle culturele organisaties en verenigingen tezamen maken het complete en inspirerende cultuuraanbod voor onze inwoners en belangstellenden van buiten de gemeente.

Bronnen

Toegang tot cultuur | Raad voor Cultuur
Propositie Samen cultuur borgen | VNG
Cultuur- en Erfgoedprogramma 2025-2028 Provincie Utrecht
Eeuwig Jong naar een cultureel regioprofiel voor de stedelijke regio Utrecht (provincie-utrecht.nl)
Culturele Kaart Gemeente Houten 2024
Samenkracht Onderwijs en Zorg
Erfgoedvisie Gemeente Houten 2022
Het Houtens Model en de Houtense Cultuurtafel
Kennisdossier Cultuur en jongeren - LKCA
Arts in Health in Nederland: Een nationale agenda | University of Groningen Press (rug.nl)
Fotografie met dank aan Bibi Verbeek, Jeannette Meijer, Paul van der Klei, Ellis Scheppink en Bea Nederhoff

Bijlagen

Bijlagen

Bijlage 1: Excerpt Financieel overzicht middelen Kunst en Cultuur 2023 en (voorlopig) 2024

Taakvelden 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie en 5.6 Media
De cijfers over 2024 zijn concept cijfers

				Gegevens			
Lasten/Baten	Taakv	FCL Code	FCL Omschrijving	Begroting 2024.	Concept Realisatie 2024.	Restant 2024.	
Baten	5.3	654106	Cultuurcentrum De Slinger	-51.547	-53.541	1.994	
		654109	Cultuurcentrum De Slinger	-369.190	-378.628	9.438	
	5.(	651001	Bibliotheekwerk	-367.858	-367.858	0	Incl Spuk Toekomstbestendige lokale bibliotheek 320k
Totaal Baten				-788.595	-800.026	11.431	
Lasten	5.3	654106	Cultuurcentrum De Slinger	1.207.290	1.213.507	-6.217	Incl Kapitaallasten
		654109	Cultuurcentrum De Slinger	212.893	195.639	17.254	
		654115	Kunstencentrum	71.559	73.009	-1.450	
		654116	Cultuureducatie	158.610	160.865	-2.255	
		654117	Cultuurfonds	52.635	52.583	52	
		665104	Nationale feest- & en gedenkdagen	50.516	50.436	80	
		666261	Stelpost programma Sociaal Domein / WMO	196.067	105.886	90.181	incl. energiecompensatie
	5.6	651001	Bibliotheekwerk	1.267.599	1.280.274	-12.675	
		654105	Lokale media	33.330	30.000	3.330	
Totaal Lasten				3.250.499	3.162.197	88.302	
Eindtotaal				2.461.904	2.362.171	99.733	

				Gegevens			
Lasten/Baten	Taakv	FCL Code	FCL Omschrijving	Begroting 2023.	Realisatie 2023.	Restant 2023.	
Baten	5.3	654106	Cultuurcentrum De Slinger	-70.087	-70.087	0	
		654109	Cultuurcentrum De Slinger	-374.828	-243.118	-131.710	
	5.6	651001	Bibliotheekwerk	-47.858	-47.858	0	
Totaal Baten				-492.773	-361.063	-131.710	
Lasten	5.3	654106	Cultuurcentrum De Slinger	1.062.257	1.050.924	11.333	incl. kapitaallasten
		654109	Cultuurcentrum De Slinger	681.677	546.766	134.911	
		654115	Kunstencentrum	87.904	90.652	-2.748	
		654116	Cultuureducatie	171.935	174.460	-2.525	
		654117	Cultuurfonds	132.362	140.904	-8.542	
		666261	Stelpost programma Sociaal Domein / WMO	344.829	285.406	59.423	incl. energiecompensatie
	5.6	651001	Bibliotheekwerk	896.864	900.440	-3.576	
		654105	Lokale media	38.018	37.790	228	
Totaal Lasten				3.415.846	3.227.342	188.504	
Eindtotaal				2.923.073	2.866.278	56.795	